

KENT KONSEYLERİNİN YEREL SİYASETTEKİ ROLÜ: ATAKUM KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ

(Role of City Councils in Local Politics: Example of Atakum City Councils)

Metin ÖZ¹

Makale Geliş Tarihi:09.04.2019

Makale Kabul Tarihi:25.03.2020

ÖZET

Dünyada yerel demokrasinin daha iyi uygulanabilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Özellikle uluslararası konferansların sonucunda kabul edilen belgelerde bu konuya yönelik çeşitli ilkeler belirlenmiştir. Bunlardan biri de 1992 yılında Rio de Janeiro'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı sonucunda ortaya çıkan Gündem 21'dir. Gündem 21'in kentlerdeki uzantısı olan Yerel Gündem 21'de yerel demokrasinin işlevselliğini sağlamak adına yeni kurumlar hayata geçirilmiştir. Ülkelerin farklı isimler ile adlandırdıkları bu kurumların temel işlevi kentte yaşayanların kent yönetimlerine katılımlarının sağlanmasıdır. Türkiye'de bu amaçla kent konseyleri uygulamaya konulmuştur.

Türkiye'deki kent konseylerinin kendine özgü bütçeye sahip olmaması, kararlarının tavsiye niteliğinde olması gibi nedenlerden dolayı yerel siyasette kent konseylerinin ne kadar işlevsel olduğu noktasında çekinceler bulunmaktadır. Makalede tüm bu çekincelerden yola çıkarak kentsel siyasette kent konseylerinin rolü Atakum Kent Konseyi üzerinden değerlendirilecektir. Kent konseyi başkanı ile yapılan görüşmelerin sonuçlarından yola çıkarak kanun ve yönetmelikte kent konseylerine tanınan görevlerin ne kadarının gerçekleştirilebildiği incelenecektir

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyi, Yerel Siyaset, Yerel Demokrasi

ABSTRACT

The local democracy in the world can be applied to various studies performed better. Especially as a result of international conferences the accepted documents from various principles have been identified in this thread. One of them is Agenda 21, which emerged from the United Nations Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro in 1992. In Local Agenda 21, which is the extension of Agenda 21 in the cities, new institutions were introduced to provide the functionality of local democracy. The main function of these institutions, which the countries call with different names, is to ensure the participation of the people living in the city to the city administrations. City council for this purpose have been implemented in Turkey.

Due to reasons such as the lack of specific budget of city councils in the Turkey and the fact that their decisions are advisable, there are reservations about how functional the city councils are in local politics. Based on all these reservations, the role of city councils in urban politics will be evaluated through the Atakum City Council. Based on the results of the meetings with the chairman of the city council, the extent to which the duties granted to the city councils in law and regulation will be examined.

Keywords: City Council, Local Politics, Local Democracy

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, e-mail: metinoz55@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1362-0407>

GİRİŞ

1980 sonrası dünyada yerelleşmeye yönelik talepler artmaktadır. Bu taleplerin ardından gerçekleşen yeniliklerle idari yapılarda yeni kurumlar oluşturulmuştur. Bu kurumların oluşturulmasında yeni kamu yönetimi anlayışı kavramlarından biri olan “yönetişim” temel alınmaktadır. Yönetişim kavramı ile birlikte 90’lı yıllardan sonra yönetim anlayışında ciddi değişiklikler meydana gelmiştir. Avrupa Yerel Özerklik Şartı ve Yerel Gündem 21’in uygulanması olan Kent Konseyleri ise bu değişimin bir yansımasıdır.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile faaliyete geçen kent konseyleri beraberinde birçok soru işareti getirmiştir. Kent Konseyleri için 2006 yılında çıkartılan yönetmelikte 2009 yılında çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan düzenleme ve değişikliklere rağmen uygulamadan kaynaklı sorunlar nedeniyle kent konseyleri beklenen işlevini tam anlamıyla yerine getirememektedir. Bu durumun iki temel sebebi bulunmaktadır. İlki yerel yönetimlerin süregelen katılım odaklı yapısal sorunların varlığı ikincisi ise toplumsal taleplerin kent konseyi üzerindeki etkisidir.

Bu makalede kent konseylerinin yerel siyasetteki rolünü incelemeyi önce, kavramsal çerçeve ve yasal zeminde kent konseyleri değerlendirilecek daha sonra Atakum Kent Konseyi hakkında bilgi verilip, yerel siyasette Atakum Kent Konseyi’nin rolü hakkında Atakum Kent Konseyi Başkanı Prof. Dr. Bekir Şişman’la gerçekleştirilen görüşme aktarılacaktır. Böylelikle yasal anlamda karşılaşılan sorunların uygulamadaki yansımalarının ne şekilde ortaya çıktığı somut olarak tespit edilecektir.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Yerel Siyaset

Yerel Siyaset kavramını açıklamadan önce siyaset kavramını açıklamak gerekir. Siyaset, Arapça kökenli özellikle at ve deve yetiştiricileri için kullanılan “siyasa” kavramından türemiştir. Bu kavram “birisine bakmak”, “birisini terbiye etmek ve yönetmek” anlamlarında da kullanılmıştır. Bugünkü şekliyle siyaset kavramı, ülkelerin, kentlerin ve bireylerin idaresi ile bu alanda bulunan çeşitli ilişkiler için kullanılmıştır (Çelik, 2018: 39).

Siyaset; anayasa, hukuki düzen ve geleneklerle saptanmış bir kurumsal boyuta sahiptir. Siyasi karar alma ilkeleri kurumlar aracılığıyla yönlendirilmektedir. Seçimler, düşünce özgürlüğü, partiler ve dernekler ile siyasetin hareket alanı belirlenmektedir. İngiltere’de üç farklı kavramla ifade edilen siyaset kavramının siyasetin kurumsal boyutu anlamında “polity” kavramı kullanılır. Siyasetin İngilizce’deki “policy” kavramıyla tanımı ise, siyasetin içeriksel görünümünü kasteder. “Politics” kavramıyla ifadesi ise siyasetin süreçsel görünümünü ifade eder. Örneğin karar alma süreci, çatışmalar, uzlaşma gibi olgular siyasetin “politics” boyutuyla ilişkili kavramlardır (Yılmaz, Doğan ve İnankul, 2013: 269).

Bu bağlamda yerel siyaset, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde tanımlanabilir. Dar anlamda yerel siyaset, yerel düzeyde karar alma süreçlerini etkileyebilecek bütün faktörlerin incelenmesini konu edinmiş bir bilim dalı olarak tanımlanır. Geniş anlamda yerel siyaset ise, kentleşme sürecini ve yerel birimleri ilgilendiren tüm politikaları ve etkinlikleri kapsayan bir kavramdır. Özellikle kırsal ve kentsel alanlarla ilgili konular, merkez ve yerel

yönetim ilişkileri ile yerel seçimler bu kapsamda yer almaktadır (Keleşten aktaran Çelik ve Mardinli, 2018: 39).

Yerel iktidarın ana unsurları şunlardır: Birincisi merkezi yönetimin yerel temsilcilikleri (valilik, kaymakamlık, muhtarlık) ve il özel idaresi; ikincisi mahalli idare (belediye başkanlığı) ve belediye meclisi; üçüncüsü kamu kurumlarının taşra teşkilatları. Yerel siyasetin öznelere ise partilerin şehir düzeyindeki teşkilat ve temsilcilikleri, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri, ulusal ölçekli sivil toplum kuruluşlarının yerel temsilcilikleri ve yerel düzeyli sivil örgütler, medya kuruluşlarının temsilcilikleri ve yerel medya grupları, yerelde bulunan kanaat önderleri, sermaye ve sendika mensupları, eşraf, esnaf ve vatandaşlardır (Akdoğan, 2008: 10).

1.2. Yerel Demokrasi

Yerel siyaset, vatandaşların günlük yaşantılarını doğrudan etkilediği için demokrasinin önemli kurumları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla yerel demokrasinin kendisi demokrasi kurumu açısından önemlidir. Ancak yerel demokrasinin ne olduğu noktasında üzerinde anlaşılmalı net bir tanım bulunmamaktadır (Göktolga, 2014: 88-89). Belirtmek gerekir ki demokrasinin tarihsel kökeninde komün yönetimleri (kent devletleri) bulunmaktadır. Yerel ölçekte kendi kendini yönetebilme hakkı ilk kez kent devletlerinde ortaya çıkmıştır. 21. yüzyılda yerel yönetimlere olan ilginin yeniden başlaması üzerine bu birimlerin demokratikleştirilmesine çalışılmıştır (Pustu ve Yaylı, 2008: 135).

Yerel demokrasiyi iki açıdan ele almak mümkündür; yerel yönetim kurumları (belediye başkanları, yerel meclisler, yerel yönetimlerin idari teşkilatlanmaları vs.) ve sivil toplumun örgütlenmesi ve faaliyetleri (Göktolga, 2014: 88-89). Sayılan kurumlardan özellikle sivil toplum örgütleri gitgide önem kazanmaktadır. 1990'lı yıllarda ortaya çıkan yönetim olgusu bu değişimin temelini oluşturmaktadır.

Yerel siyasetin işlevselliği, yerel yönetimlerin yerel demokrasinin gerçekleşmesi konusunda yeterliliğinin sorgulanmasına yol açmıştır. Demokrasi olgusu yerel yönetimlerin varlık sebeplerinden birini oluşturduğundan dolayı kent halkının mümkün olduğunca yönetime dâhil edilmesi gerekmektedir (Mutlu, 2015: 36).

1.3. Katılım ve Yönetişim

Katılım, demokrasi kavramıyla özdeşleştirilen ve uygulamada demokrasiyi tamamlayan bir kavramdır. Dolayısıyla bir yönetim biçimi olarak demokrasi, katılım kavramından ayrı düşünülemez. Demokrasiyi üstün kılan, halkın siyasal sisteme katılımı ve denetimidir. Yerel yönetimlerde katılımı, 5393 sayılı kanuna göre; hemşehri hukuku, kent konseyi, stratejik plan hazırlanma süreci, belediye hizmetlerine gönüllü katılım ve komisyonların teşkili başlıklarıyla sınıflandırabiliriz (Esen, 2008: 87-90).

Çalışmamız kapsamında kent konseylerini inceleyeceğiz. Kent konseylerine geçmeden önce yönetişimin tanımını vermemiz gerekir. Birden çok farklı tanımlamaları yapılmış olan yönetişim kavramını genel olarak tanımlamak gerekirse, yönetim sürecinde rol oynayan aktörler ve örgütler arasındaki etkileşim, formel ya da resmi sıfatı bulunmayan kişi, grup ve kuruluşların katılımıyla, hiyerarşik bürokratik yapı yanında, hükümet dışı aktörlerin de yönetim faaliyetinde yer aldığı yönetim modelidir (Batal, 2010: 4).

Yönetişimin temel unsurları; katılım, şeffaflık, duyarlılık ve hesap verebilirlik, sorumluluk paylaşımı, etkinlik ve verimlilik ile demokratik yapılanmadır. Bu unsurların işlevselliğinin, yönetim sürecinde devletin/yerel yönetimlerin yanı sıra yeni aktörlerin varlığına dayalı olarak gerçekleşmesi öngörülür (Mutlu, 2015: 36).

2. Kent Konseylerinin Kuruluşu ve Yasal Düzenleme ve Seçim Usulü

2.1. Kent Konseylerinin Kuruluşu

Kent konseylerinin dayanak noktası olan Avrupa Yerel Özerklik Şartı, Avrupa Konseyi bünyesinde 15 Ekim 1985 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye tarafından da 21 Kasım 1988'de imzalanan belgedir (Bektaş, 2018: 60).

Avrupa Yerel Özerklik Şartının amacı yerel yönetimlerin merkezi yönetim tarafından denetiminin azaltılması, özerkliğin sağlanması ve yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarını yerine getirebilecek gelirlerinin oluşturulmasıdır. Özetlemek gerekirse ilk bölümde özerk yerel yönetim kurumları için oluşturulacak yasal zeminden, ikinci bölümde, muhtelif hükümler başlığı altında, şartı onaylayan ülkelerin yükümlülükleri ve ilgili düzenlemelerin Avrupa Konseyi'ne bildirilmesi, üçüncü bölümde ise şartın yürürlüğe girmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar yer almaktadır (İnanç ve Ünal, 2017: 4).

Avrupa Yerel Özerklik Şartı'nın dışında kent konseyleri için önem arz eden bir diğer gelişme ise 1992 Rio Zirvesiyle gündeme gelen, 21. yüzyılda tüm insanların temel gereksinimlerinin karşılanmasını, yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunmasını, çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasını hedefleyen Gündem 21'dir (Adıgüzel ve Güneş, 2005: 212).

Gündem 21'in 28. maddesine göre yerel yönetimlerin, kendi ülke ve beldelerinde katılımcı bir süreci başlatmaları ve kendi kentlerine özgü Yerel Gündem 21 projeleri oluşturmaları konusunda görüş birliğine varılmış; yerel yönetimlerin hedeflerini gerçekleştirecek faaliyetler sırasında hemşehrilerle, yerel kuruluşlar ve özel sektör kuruluşlarıyla diyalog halinde olmaları gerektiği vurgulanmıştır (Kestellioğlu, 2011: 126-127).

Ülkemizde Yerel Gündem 21 uygulamaları, 1997 yılının sonunda, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNDP) desteğiyle, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı'nın (IULA-EMME) koordinatörlüğünde yürütülen "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi" Projesi ile başlamıştır. T.C. Bakanlar Kurulu'nun kararıyla başlatılan proje, iki yıllık bir uygulama dönemi sonrasında, Aralık 1999'da tamamlanmıştır. Bu projenin başarısı üzerine UNDP, ikinci aşamaya da destek vermeyi kabul etmiş, T.C. Bakanlar Kurulu'nun da bunu benimsemesinin ardından, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması" başlığını taşıyan ikinci aşama projesi, Ocak 2000'de başlamıştır (Kestellioğlu, 2011: 127). Kent konseyleri de Yerel Gündem 21'in bir uygulamasıdır.

2.2. Yasa ve Yönetmeliklerde Kent Konseyi

Kent Konseyleri 2005 yılında çıkarılan 5393 Sayılı Belediye Kanunuyla yasal zemin kazanmıştır. İlgili kanunun 76. maddesine göre:

“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

İlgili maddeye göre genel bir tanım yapacak olursak, kent konseyleri yerel yönetimler ile yönetilenler (halk) arasında yasalarca katılım ve yönetişimi sağlayacak sivil toplum kuruluşlarıdır.

Yerel yönetimlerde yönetim anlayışının değişmesi ve yerel yönetimlere ilginin artması bu kanunun hazırlanmasına zemin hazırlamıştır. Yerel demokrasiyi yansıtmadığını değerlendirmek için Kent Konseyinin seçim usulüne ve iç yapısına da değinmek gerekir. 8 Ekim 2006 tarihinde yayınlanan yönetmelikle kent konseylerinin seçim usulü ve iç yapısı belirlenmiştir. Ayrıca bu yönetmelikte Kent Konseylerinin görev ve işlevi 5393 sayılı yasaya kıyasla daha ayrıntılı tanımlanmıştır. Bu yönetmeliğin birden çok maddesi 6 Haziran 2009 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan yönetmelikle değiştirilmiştir. Bu değişim kent konseylerinin iç yapısını da değiştirmiştir.

8 Ekim 2006 tarihinde yayınlanan yönetmeliğin 9. maddesine göre kent konseyleri Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Meclisler ve Çalışma grupları olmak üzere 3 ana organdan oluşur. Bu organların iç yapısı ve görevleri (madde 10, 11 ve 12) şu şekilde tanımlanmıştır:

“Madde 10

(1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup yılda iki kez toplanır. Genel kurul belediye meclisi birinci başkan vekilinin, bulunmaması halinde ikinci başkan vekilinin başkanlığında 8 inci maddede belirtilen kent konseyi üyelerinin katılımı ile toplanır.

(2) Genel kurul; genel kurulun, yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Madde 11

(1) Yürütme Kurulu, genel kurul tarafından iki yıllık süre için seçilen, en az beş kişiden oluşur. Yürütme kuruluna belediye meclisi birinci başkan vekili, bulunmaması halinde ikinci başkan vekili başkanlık eder.

(2) Yürütme Kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Madde 12

(1) Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

(2) Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

(3) Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.”

Yönetmelikte görüldüğü üzere kent konseyleri belediye meclisi birinci başkanvekiline bağlı bir halde çalışmalarına başlamıştır. Yürütme kurulu, belediye meclisi birinci başkan

vekiline bağlıdır; ancak 2009 yılında yayınlanan yeni yönetmelikle kent konseyi başkanı ve genel sekreteri tanımlanmış ve ilgili organlarca görevlendirilmiştir.

2009 yılında yayınlanan yönetmeliğe göre 10. maddede ve 11. maddenin 1. fıkrasında değişiklikler yapılmış ve yönetmeliğin 11. maddesinden sonra gelmek üzere kent konseyi başkanının görev ve sorumluluğunu tanımlayan 11/A maddesi eklenmiştir. Değişiklikler şu şekildedir:

“Madde 10

- (1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelerden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.
- (2) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.
- (3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Madde 11

- (1) Yürütme Kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.”

Madde 11/A

- (1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.
- (2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.
- (3) Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.
- (4) Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.”

Kent konseylerinin özerk yapıya kavuşabilmesi adına kendine has seçilen bir başkanın bulunması önemli bir adımdır. Bu adımla birlikte kent konseylerinin çalışmaları belediye meclisinin ve belediye başkanının nispeten kontrol alanı dışına çıkmıştır. Ancak kent konseyi seçimlerinin seçim usulü ve bütçesinin belediye tarafından temini kent konseylerine özerk çalışma imkânı vermemektedir.

İlgili yönetmeliğin 5. maddesine göre kent konseyinin oluşumu ve genel kurulu şu şekilde tanımlanmıştır:

- “(1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede² belirtilen üyelerden oluşur.

² 8. maddeye göre üyeler: mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle sayısı yirmiyeye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30’unu geçmemek ve 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci, kamu kurumu niteliğindeki meslek

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.”

İlgili maddede görüldüğü üzere kent konseyleri belediye seçimlerinden çıkacak sonuca göre şekillenmeye müsaittir. Yeni seçilen belediye başkanının bir de farklı partiden seçilmesi durumunda kendinden önceki dönemde kent konseyi başkanlığı yapmış bir kişiyle çalışmak istemediği gözlemlenmiştir. Nitekim bu durum kent konseylerinin özerk yapıdan uzaklaşmasına ve bağlı, bağımlı kuruluş olarak faaliyet göstermesine yol açacaktır. Özellikle özerk bir oluşumun en önemli özelliği olan maddi bağımsızlığın, kent konseylerine tanımlanmaması kent konseylerinin özerkliğini, etkinliğini ve yerel siyasetteki rolünü tartışmaya açmıştır.

Yönetmeliğin 16/A maddesine göre kent konseyinin mali yapısı “*Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.*” şeklinde tanımlanmıştır. Mevcut yasal zeminde kent konseyleri, belediyelere bağlı çalışan, ilgili konularda tavsiye kararı veren ancak verdiği tavsiyelerin kararlar üzerine etkisi tartışılan bir sivil toplum kuruluşudur.

2.3. Atakum Kent Konseyi Örneği

Çalışmada kavramsal çerçevede verilen kavramlardan sonra yasal zeminde kent konseylerinin yapısı ve işlerliği değerlendirildi. Bu başlık altında ise Atakum Kent Konseyi hakkında kısa bir tarihçe verilip Atakum Kent Konseyi Başkanı Sayın Prof. Dr. Bekir Şişman’la, yapılmış görüşme metni aktarılacaktır.

2.3.1. Atakum Kent Konseyinin Tarihçesi

İlgili yönetmelikte değinmiş olduğumuz maddelerde kent konseylerinin seçim usulü belirtilmiştir. Buna göre kent konseyleri belediye başkanının çağrısı üzerine genel kurulu toplamaktadır. Ancak Atakum Kent Konseyi örneğinde bir soru işareti oluşmuştur. Belediye başkanı, kent konseylerinin sadece ilk kuruluşu aşamasında mı genel kurulu toplamakla sorumludur, yoksa bu yetki her seçim sonrası yeni seçilen belediye başkanı tarafından mı kullanılacaktır? Nitekim bu soru işareti olaylı geçen Atakum Kent Konseyinin 3. Olağan Kurulunda kendini göstermiştir (Haberaks, 2014).

Atakum Kent Konseyi önceki dönem başkanı Dr. Murat Erkan, kent konseyinin 2009 yılında kurulduğunu ve dolayısıyla belediye başkanının kent konseyi genel kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili olmadığını iddia etmiştir. Atakum Belediye Başkanı İshak Taşçı ise bunun aksini iddia etmiş ve kent konseyi genel kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin kendisinde olduğunu ifade etmiştir ve 3. Olağan Genel Kurul’da seçilen yönetimi tanımayacağını belirtmiştir (Mutlu, 2015: 44). Nitekim Atakum Belediye Başkanı İshak Taşçı’nın çağrısı üzerine toplanan genel kurulda Prof. Dr. Bekir Şişman, Atakum Kent Konseyi Başkanı olarak seçilmiştir. Bu genel kurul da, hukuksuz olduğu iddiasıyla Atakum Kent Konseyi Eski Başkanı Murat Erkan tarafından mahkemeye götürülmüştür. 2016 yılına kadar Atakum’da iki kent

konseyi faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu süreçte basın üzerinden süreç hakkındaki tartışmalar devam etmiştir (Meydannet Gazetesi ve Sanalbasın Gazetesi, 2015). Murat Erkan mahkeme sürecinde istediği sonucu alamamış, 2016 yılında gerçekleştirilen 4. Olağan Genel Kurul sonrasında ise kent konseyi çalışmalarını sonlandırmıştır (Denge Gazetesi, 2016).

2.3.2. Yerel Siyasette Atakum Kent Konseyinin Rolü Üzerine Yapılan Görüşmeler

Çalışma kapsamında Atakum Kent Konseyi'nin yerel siyasetteki rolü hakkında Atakum Belediye Başkanıyla, Atakum Belediyesi AK Parti, CHP ve MHP'nin meclis üyeleriyle ve Atakum Kent Konseyi Başkanı Prof. Dr. Bekir Şişman'la görüşme yapılması planlanmıştır. Atakum Belediye Başkanına yazılı verilen sorulardan geri dönüş alınamamıştır. Belediye meclisinin 2019 yılı Ocak ayındaki toplantısına katılarak, meclis üyeleriyle görüşme yapılması denenmiş ancak meclis üyeleri soruları yazılı talep etmiştir. Yazılı gönderilen bu sorulara da cevap alınamamıştır. Atakum Kent Konseyi Başkanı Prof. Dr. Bekir Şişman'la 03.01.2019 tarihinde yüz yüze yapılan görüşmede sorulan sorular ve alınan cevaplar aşağıdadır.

Soru 1: Kent konseylerinin bütçesi olması gerektiğini düşünüyor musunuz?

“Türkiye’deki kent konseyler birliğine bağlı olan kent konseylerinin genel olarak kendine ait bütçesi olmadığını gördük. Kanunda da kendine ait bütçesi olur yazmıyor. Kent Konseylerinin yapacağı etkinlikler, faaliyetler veyahut çalıştıracağı elemanlar, varsa sekreteryaya için, belediye resmi olarak belli bir bütçe ayırmıyor; ancak yapılacak masrafları karşılıyor. Siz faaliyet ya da etkinlik yaparsanız bunu belediyeye bildirip, “Biz şu tarihte, şurada etkinlik yapacağız, maliyeti şu kadar, gider şu kadar olacak diye,” yazıyorsunuz. Belediye sanırım bunu az bütçeli ise meclisten geçirmiyor ya da belli bir bütçenin üstündeyse meclisten geçiyor. Bu teknik işleri ben bilmiyorum niye çünkü ben böyle bir bütçe kullanmadım. Ben bütçeyi kullanmak konusunda hassasım ve akçalı işlere girmek istemiyorum. Bu doğrudur diye söylemiyorum, bu benim kendi hassasiyetim, titizliğim ama tüm yaptığımız etkinlikleri Atakum Belediyesiyle birlikte yapıyoruz, yani etkinlikleri Atakum Belediyesi yapmış oluyor, biz onlara destek veriyoruz. O yüzden de Atakum Belediyesi bütçesinden nasıl karşılanıyor bilemiyorum. Biz böyle çalıştık bu zamana kadar. Biz Atakum Belediyesi’nden etkinlik yapmak için bütçe istesek veya bir iş yaptıktan sonra maliyetini giderini istesek karşılar ama böyle bir durum olmadı. Olduysa da biz kendimiz karşıladık, oraya yansıtmadık.

Gelelim ülkemizdeki duruma; birkaç tane kent konseyi başkanı ve genel sekreteriyle görüştüğümde şöyle demişlerdi. Her yıl belediye kendi bütçesini yaparken kent konseyine de bütçe ayırıyor. O rakamı şimdi ben telaffuz edemem ama örnek verelim 10 milyonda 1 bütçeyi kent konseyine ayırıyor, 10 milyonluk bütçesi varsa bin lira, 100 milyon bütçesi varsa 10 bin lira ayırıyor. Diyor ki kardeşim bu 10 bin lira senin, istediğin faaliyeti yap. Böyle diyen belediyeler de varmış ama bu kanunla yasayla belirlenmiş bir şey değil. Şimdi bu doğru mu diye sorarsan, ben bunu doğru bulmam niye? Kent konseyleri sivil insiyatiftir. Sivil toplum kuruluşlarının üstüdür, bütün sivil toplum kuruluşlarıyla çalışır. Yönetenleri yönetme iddiasında olmaksızın kenti nasıl daha iyi yönetebiliriz düşüncesiyle yönetenlere birtakım tavsiyede bulunur. Tavsiye merciidir. Yani şurada bir problem var dikkat edin, şurada hava kirliliği oluşuyor, şurada deniz kirliliği var, buradan bu yol geçerse problem olur gibi. Ayrıca kadın çalışma meclisi var, engelli meclisi var, gençlik meclisi var.”

Soru 2: Atakum Kent Konseyi bugüne kadar yerelde hangi faaliyetlerde bulunmuştur?

“Kent konseylerinin yapacağı şeyler başta bütçe olmak üzere sınırlıdır. Devasa projelere giremez ama biz şu anda mesela Atakum’da kalan öğrencilere yönelik memnuniyet anketi çalışmasını yapıyoruz. Atakum’da görmek istedikleri neler var, göremedikleri neler var, ihtiyaçlarını nereden karşılıyorlar, yani ilçe olarak Atakum merkezinden mi karşılıyorlar yoksa İlkadım’a mı gidiyorlar. Atakum’un merkezi olarak neresini görüyorlar, aradıklarını bulabiliyorlar mı gibi. Ben bunu bütçelendirmedim, kendim öğrencilerimle fotokopisini de buradan kendi yazıcımla alarak yaptım.

Bu tür şeylerde anketör kullanılabilir, ben 250-300 kişiyle anket yaptım anketör kullanılırsa 1000-2000 kişiye uygulanabilir ama sonuç aynı olur onu söyleyeyim. Baktım çünkü ben, aşağı yukarı aynı şeyler yazılmış siyasi anketler gibi değil bu. Yani 100 kişiyle de yapsanız aynı sonuç çıkar o anlamda diyorum. Ayrıca biz 25 yıllık Atakum Belediye tarihinde ilk defa Atakum Çalıştayı yaptık. Tamamen Atakum'u ele alan, Atakum'un altyapısını, üst yapısını, eğitimini, sosyal hayatını, ekonomisini, kültürünü, turizmini hepsini ele alan onlarca bilim insanı buraya geldi. 45 tane bildiri sunuldu. Masa çalışmaları yaptık. Beyin fırtınası diyoruz; raporlar hazırlandı. Biz bu raporları belediye başkanlığına sunduk. Bu raporlardan ne kadar okundu ne kadar incelendi bilemem, biz görevimizi yaptık. Orada sunulan bildirilerden 41 tanesini, 4 tanesini eleyerek kitap olarak bastırdık (Ed. Şişman, 2016). Bunu da belediye bastırды, haklarını yememek lazım. 500 ya da 1000 adet bastırıldı. Bütün muhtarlara, sivil toplum kuruluşlarına, kaymakamlık birimlerine, siyasilere ve okullara kadar dağıtıldı. Orada Atakum'un 25 yıllık projeksiyonu var. Bunu da Samsun'da başka bir kent konseyi ya da belediye yapmadı. Başka belediyeler ve kent konseyleri de farklı etkinlikler yapıyor, kongre sempozyum gibi. Mesela Canik de böyle bir aktivitenin içinde, zaman zaman İlkadım da bunu yapıyor. Ben kendi ilçemden sorumluyum. Biz bu çalışmayı yaptık, göz doldurdu ve basıldı. Onun dışında birlikte yaptığımız etkinlikler de var. Onlar bu kitabın içinde yazıyor. Şu anda apartman ve site yöneticileri el kitabı hazırlıyor. Bunu da bastırabiliriz. En son köy konaklarını, köy odası geleneğine göre canlandırma projemiz var onu da yapacağız, kadınlara yazarlık eğitimi vereceğiz, eğitimcilerin eğitimi diye bir seminer projesi var; bunu öğretmenlere uygulayacağız.”

Soru 3: Kent Konseylerinin yerel demokrasiyi yansıttığını düşünüyor musunuz? Sizce kent konseyleri gerekli gördüğü hallerde belediyelerin uygulamalarını eleştirebiliyor mu?

“Şimdi bütçeniz olmayınca belediyeye bağlı ve bağımlı oluyorsunuz. Yani ben bunu Atakum Belediyesi için söylemiyorum, bütün İlkadım, Canik bütün kent konseyleri bağlamında diyorum. İster istemez şunu düşünmek zorunda kalıyorsunuz; ben bir çalışma yapacağım, ya da bir eleştiri yapacağım, bu belediyenin hoşuna gitmeyebilir. Bu eleştirinin kendilerine zarar verdiğini düşünebilirler. Dolayısıyla siz bu eleştiri yapıpken birkaç kez düşünmek zorunda kalıyorsunuz. Niye, ilişkiler bozulmasın diye. Çünkü yarın benim yapacağım etkinliklerde belediye taraf olur mu, destek olur mu? Çünkü yapacağınız çalışma zaman zaman Milli Eğitime eleştiri olabilir, kaymakamlığa olabilir, belediyeye zaten olabilir. Çünkü Belediyeler halka hizmet eden kurumlar. Hizmet amaçları, halkın aksayan yönü olduğunda belediyeye şikâyet gidecek. Böyle durumlar olunca bunları ister istemez düşünüyor Kent Konseyi. Peki, öyle olunca kent konseyi yüzde yüz görevini yapmış oluyor mu? Olmuyor, olamıyor yani. Olması için tam bağımsız olması lazım. Yani bütçesi de olacak, kendine ait binası da olacak, çalışanı da olacak. Yani ben şunu demek istiyorum şimdi; bakın kent konseylerinin ilk genel kurulu olduğunda belediye başkanı kaymakamlıklardaki idari amirleri, müdürleri, üniversiteden iki kişi, muhtarlardan yirmi kişi, buraya katkı sunacağını düşündüğü bütün sivil toplum kuruluşlarını genel kurula davet ediyor. O kadar geniş bir ilgi alanı, kuşattığı alan var ki düşünün bütün bunlara hitap ediyorsunuz. Bunları bir araya getiriyorsunuz; o zaman sizin müstakil bir bütçeniz olmalı, binanız olmalı. Kent Konseyi bütün sivil toplum kuruluşlarıyla ve bu arada belediyeye ve kaymakamlarla daha güzel çalışma yapabilir, yeri geldiğinde masaya yumruğunu da vurabilir, sözünüzü de daha dik, daha mert söyleyebilir. Derseniz ki bu yanlış, bunun kamuoyuyla paylaşılması lazım. Bunu şu yapıdaki kent konseyleri yapamaz. Çünkü yapamaz derken bakınız yaparsa benim dediğim iyi niyetli işlerde bu güzellik ortaya çıkar ama art niyetliler de bunu aleyhte kullanır, onu da söyleyeyim. Belediyeye restleşmeye başlar, seçilenleri yönetmeye çalışır, her şeye karışmaya başlar. O yüzden burada itidalli olmak, samimi olmak gerekir; zaten sivil toplum kuruluşları, gönüllülük işidir. Tam bağımsızlık, iyi niyetler insanlar için iyi olabilir ama art niyetli insanlar da bunu aleyhte kullanacaklar. Bunun dengesini kurmak lazım. Mesela Atakum'da eksik gördüğüm şeyler var, Atakum'da kitapçı yok, mesela Türkiye'de oraya bir alışveriş merkezi yapılıyor, orada trafik felç olacak. Mutlaka çıktı-battılar kullanılması lazım. Ben bunları söyleyebilirim, bunun çözülmesi lazım. Söylüyorum zaten, ben bunu vali beye aktardığımda biz zaten trafik komisyonunda konuştuğum dedi. Demek ki bunları herkes

düşünüyor. Onun dışında bir ihtiyaç varsa, gençlerin, yaşlıların problemleri varsa söyleriz. Bunun kavga edilecek bir yanı yok. Kimse söylemedin, görevini yapmadın diyemez. Kent konseyi yerel demokrasiyi yapısı itibarıyla yansıtıyor, yansıtmadığını iddia edenler olursa bu yöneticilerin eksikliği ve zaafıdır. Yapı yansıtmağa müsaittir ama bütçe konusunda belediyeden bağımsız bütçesi olması durumunda daha hür, daha bağımsız fikirler orada çıkar.”

Soru 4: Kent konseylerinin kararlarının bağlayıcı olması gerektiğini düşünüyor musunuz?

“Bütçenin bağımsız olması kararların da bağlayıcı olacağı anlamına gelmez. Nasıl bağlayıcı olacak. Biz siyasi irade değiliz, kaymakam değiliz, belediye başkanı değiliz. Ancak kent konseyi kararları, belediye meclisinde görüşülür şeklinde bir hüküm bulunması lazım. Yani kent konseylerinin aldığı kararlar belediye meclislerinde görüşülür, faydalı olacaklar resmileştirilir. Bunun mutlaka kanunlaşması lazım. Belediye meclislerinin alacağı kararlardan sonra bağlayıcılığı olmalıdır. Halkın seçimiyle gelmiyor dikkat edin, burada birileri anlaşır kendi aralarında, birini başkan yapar, birini yönetime alır. Bu olmaz. Seçimle gelen insanların karar yetkisi olacak. O da belediye başkanı ve meclis üyeleri.”

Soru 5: Kent konseyi seçimlerinin bağımsız olmasını yani belediye başkanının çağrısı dışında yapılması gerektiğini düşünüyor musunuz?

“Seçim için İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılmış bir yönetmelik var, yönergeyi biz hazırlayabiliriz. Ancak yönetmelik bağlayıcı; burada çağrıyı belediye başkanı yapar diyor. Ben o işin mantığını şöyle kuruyorum. Belediye halka hizmetin en kestirme yoludur. En önemli ayağıdır, en güçlü ayağıdır. Doğrudan halka hitap eder. Kaymakamlıkta diyelim on tane müdürlük var, milli eğitime bakan var, müftülüğe bakan var, jandarmaya bakan var ama belediye doğrudan halkın hizmetinde; yolla hizmetinde, suyla hizmetinde. Dolayısıyla kent konseylerinin belediyelere fikir üretmesi isteniyor. Şimdi bunu yaparken belediyeye çatışmaması gerekiyor. Belediye ile çatışmadan bunu yapması lazım. Kavga yapılan yerde üretim olmaz. İşte kanun yapıcı diyor ki ben seni bağımsız kılıyorum, bütçeni de isterse belediye yapabilir, o belediyeye bırakılmış, isterse 10 binde 1 verebilir belediyeye kalmış. Genel ne diyor; yap etkinliğini bütçelendir ben onu ödeyeyim diyor, itiraz etmiyor ki. Oda seni kontrol ediyor aslında, çünkü öyle yapmazsa senin yarın ne yapacağın belli olmaz; belediyeye zarar verebilirsin, ülkeye zarar verebilirsin, kanunları çiğneyebilirsin. Biz şimdi iyi niyetliyiz ama herkes öyle değil ki. Ondan sonra belediye bunların parasını ödedi diye belediyeye ihale kalır. Dolayısıyla bunun bir kontrolünün olması lazım. Kanun koyucu diyor ki, seni bağımsız kıldım ama belediyeye de çok ayrı değilsin. Onla bir göbek bağın var, onla çatışma, ondan da bütçeni al. Yanlış işler yaptığında belediye seni kontrol etsin. Burada karşılıklı bir kontrol sistemi kuruyor. Bence doğrusu budur. Yani ben seçim usulünü doğru buluyorum. Toplanma, seçim yapma, seçimli genel kurul yapma bunların usulü gayet doğaldır.”

SONUÇ

5393 Sayılı Belediye Kanunuyla yasal zemine kavuşan kent konseyleri, 2006 yılında çıkan kent konseyi yönetmeliğine göre uygulamada bir sivil toplum kuruluşu olmaktan ziyade bir nevi danışma kurulu olarak çalışabilecek şekilde tanımlanmıştır. 2009 yılı itibarıyla çıkan yönetmelikle birlikte, kent konseylerine başkanlarını seçme hakkı verilmesiyle, kent konseylerinin sivil toplum kuruluşu olmasını sağlayan önemli bir adım atılmıştır.

Yerel Gündem 21’in uygulaması olan kent konseylerinin, Avrupa Yerel Özerklik Şartı bağlamında da baktığımızda sivil toplum kuruluşu kimliği kazanması önemlidir. Bununla birlikte kent konseylerinin işlevselliği üzerine çıkan önemli tartışmalar bugün dahi çözülememiştir. Kendine has bütçesi bulunmayan bir sivil toplum kuruluşu ne kadar bağımsız çalışabilir? Çalışmada bu soruya yoğunlaşıldı. Bu soru çalışmanın konusunu oluşturan bir diğer

soruyu beraberinde getirdi. Yerel yönetimlerden bağımsız bir oluşum olmayan kent konseyleri, yerel siyasette ne kadar rol alabilir?

Çalışmada, yasal zeminde kent konseyinin görev ve sorumluluklarını inceledikten sonra Atakum Kent Konseyi Başkanı Prof. Dr. Bekir Şişman ile yapılan görüşme genel bir bilgi edinmemizi sağladı. Yerel siyasette etkin olmak, yeri geldiğinde yerel yönetime aksi yönde fikir beyan edebilme, halkın sorunlarına kulak verip sıkıntıların çözümünde yerel yönetimlere baskı oluşturabilme gibi güce sahip olmanın bir sonucudur ancak kendine has bütçesi bulunmayan kent konseyleri bunu ne ölçüde yapabilir?

Atakum Kent Konseyi örneği dışında genel bir değerlendirme yaptığımız durumda, kendine ait personeli, binası ve bütçesi olmayan kent konseylerinin belediyelerle gireceği çatışma, kent konseylerinin bir nevi işlevsiz hale gelmesine yol açacaktır. Nitekim her ne kadar tavsiye kararı veren bir kurum olsa dahi, belediye başkanlarından farklı görüşlerde kent konseyi yönetimlerinin oluşturulması, belediye başkanları tarafından kabul edilemez bir durum olarak görülmektedir.

Kent konseyleri, kararları tavsiye niteliğinde olsa dahi yerel siyasette önemli bir rol oynama potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla belediyeler bu potansiyeli kendi elinde tutmak isteyerek, bir nevi yerelde tek aktör olarak kent konseylerinin işlevsiz görülmesine bilerek ya da bilmeyerek yol açmaktadır.

Atakum Kent Konseyi, her ne kadar yerel siyasette Atakum Belediyesi tüzel kişiliği dışında bir aktör olarak faaliyet göstermeye çalışmasa da halkı bilinçlendirme, hemşehrilik hukukunu geliştirme, kent tarihini ortaya çıkarma gibi üstlendiği rollerle çalışmalarda bulunmuştur. Bununla birlikte öğrenciler üzerine yapılan anket çalışmasıyla ve Atakum'un sorunları üzerine getirdikleri eleştirilerde yerel siyaset bağlamında göz ardı edilmemelidir; ancak yerel siyasette etkinlik tavsiyelerin uygulanmasıyla kendini göstermektedir. Bu bağlamda Atakum Belediye Başkanının ve Atakum Belediye Meclisi üyelerinin görüşleri önem arz etmektedir fakat maalesef yazılı olarak ulaştırılan sorulara geri dönüş alınamamıştır.

Sonuç olarak kent konseylerinin yerel siyasette rol alabilmesi için kendine has bütçeye sahip olması gerekmektedir. Bununla birlikte belediye binası dışında faaliyetlerini bağımsız şekilde sürdürebileceği kendine ait binaya ve personele sahip olması bütçeyle paralel gerçekleşebilecek önemli bir adımdır. Dolayısıyla kent konseylerinin, mevcut yasal zeminde işlevsel hale gelmesi doğrudan doğruya yöneticiye bağlı bir değişkendir. Bu durumun kurumsal bir yapı kurularak çözülmesinin gerekliliği ortadadır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ş. ve Güneş, M. (2005). Yerel Gündem 21'den Yerel Eylem 21'e: Yerel Gündem 21 Projesi'nin Temel Hedefleri Açısından Bir Değerlendirme, *Mülkiye Dergisi*, 29 (246), s. 209-226.
- Akdoğan, Y. (2008). *Yerel Siyaset - Kavramlar, Yerel Siyaset*, Ankara: Okutan Yayıncılık, s. 9-15.
- Batal, S.(2010). Yeni Kamu Yönetiminde Yönetişim Kavramı ve Türkiye'de Yerel Yönetimler Alanındaki Uygulama Örnekleri, *Mevzuat Dergisi* (145), s.4.
- Bektaş, S. (2018). Katılımcı Kent Konseyi Modeli, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), s.60
- Çelik, A. ve Mardinli, İ. (2018). Yerel Seçilmişlerin Bürokrasi-Siyaset İlişkisine Bakışı: Şanlıurfa Örneği, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, Sayı 1, s.39
- Esen, A. (2008). *Kent Yönetimlerinde Katılım, Yerel Siyaset*, Ankara: Okutan Yayıncılık s.87-90.
- Fural, M. (2018). Yerel Yönetimlerde Yönetişim Uygulamaları: Serik Belediyesi Örneği, *Asia Minor Studies Dergisi*, s.154
- Göktolga, O.(2014). *Demokrasinin Demokratikleştirilmesi: Yerel Doğrudan Demokrasi Uygulamaları, Birey ve Toplum Dergisi*, 4(8), s.98-99.
- İnanç, H. ve Ünal, F. (2007). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Belediyeler, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4).
- Kestellioğlu, G. (2011). Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, s.126-127.
- Mutlu, A. (2015). Kent Konseylerinin Siyasal İşlev ve Siyasal Kimlik Paradoksu, *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, s.36-44.
- Pustu, Y. ve Yaylı, H. (2008). Yerel Demokrasi İlkeleri, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, Sayı 16, s.135.
- Şişman, Bekir (Ed.). (2016). Atakum'a Akademik Bir Bakış-Yeni Atakum, Samsun: *Atakum Belediyesi Kültür Yayınları*.
- Yılmaz, N., Doğan, K. C. ve İnankul, H. (2013). Tek Parti İktidarı Döneminde (1923-1946) Bürokrasi ve Siyaset İlişkisinin Weberyan Değerlendirmesi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27 (3), s.269.

Çevrimiçi Bağlantılar:

- Denge Gazetesi, "Kent Konseyinde Seçim Heyecanı", Çevrimiçi Bağlantı: <http://www.dengegazetesi.com.tr/atakum-kent-konseyinde-secim-heyecani-120203h.html>, Erişim Tarihi: 10.01.2019.
- Haberaks, "Atakum Kent Konseyi Haberi", Çevrimiçi Bağlantı: https://www.youtube.com/watch?v=t_dtHasNFGc, Erişim Tarihi: 10.01.2019.
- Meydannet Haber, "Erkan: Avukat Olayları Çarpıtmış", Çevrimiçi Bağlantı: <http://www.meydannet.com/haber/erkan-avukat-olaylari-carpitmis-21931.html>, Erişim Tarihi: 10.01.2019.
- Sanal Basın Haber, "Atakum Belediyesinden Kent Konseyi Açıklaması", Çevrimiçi Bağlantı: <http://www.sanalbasin.com/atakum-belediyesi39nden-kent-konseyi-aciklamasi> 10695575/, Erişim Tarihi: 10.01.2019.